

Toelichting Partiele herziening Bovenlanden Bij de wijziging van peilbesluit Groot Wilnis-Vinkeveen Zuid, Groot en klein Oud-Aa en hoogwaterzones Amstelkade

Floor Speet

Datum
8 augustus 2022

Ons kenmerk
22.011380

Versie
concept

Inhoud

Inhoud	3
1 Aanleiding partiële herziening peilbesluit	5
2 Doelstelling partiele herziening peilbesluit	5
3 Inrichtingsplan Bovenlanden	5
4 Peilbesluit	6
4.1 Uitgangspunten	6
5 Waterhuishoudkundige situatie	6
6 Communicatie omgeving	7
7 Belangenafweging	7
8 Grondpositie, kaders & procedures	8
8.1 Eerdere besluitvorming	8
8.2 Legger	8
8.3 Grondeigendom	8
8.4 Borgen onderhoudsverplichtingen	8

1 Aanleiding partiële herziening peilbesluit

De aanleiding voor deze partiële herziening van het peilbesluit is de inrichting van het natuurgebied De Bovenlanden. Op de grens van Zuid-Holland en Utrecht ligt natuurgebied De Bovenlanden. In Zuid-Holland, in het zuidelijke deel van De Bovenlanden, is inmiddels 50 hectare ingericht als natuur (het rode gebied in Figuur 1). Dat deel wordt beheerd door Natuurmonumenten. In 2022 wordt ook 14 hectare in het middendeel (het groene gebied in Figuur 1) als natuur ingericht door Natuurmonumenten.

Het noordelijk deel van de (Zuid-Hollandse) Bovenlanden wordt als natuur beheerd door een particulier, het zuidelijk deel is in 2012 ingericht door Natuurmonumenten. In 2019 zijn de resterende percelen in het middengebied verworven door Natuurmonumenten. Er ligt nu een kans om met deze recent verworven percelen de laatste ontbrekende schakel binnen dit gebied in te richten als natuur. Hierdoor ontstaat een robuuste natuurinrichting in de polder. De inrichting van de Bovenlanden als natuur kan hiermee worden voltooid.

Figuur 1: Het plangebied. Het rode gebied is het zuidelijk deel, waar reeds een vergunning voor peilafwijking is afgegeven. Het groene deel is het middengebied.

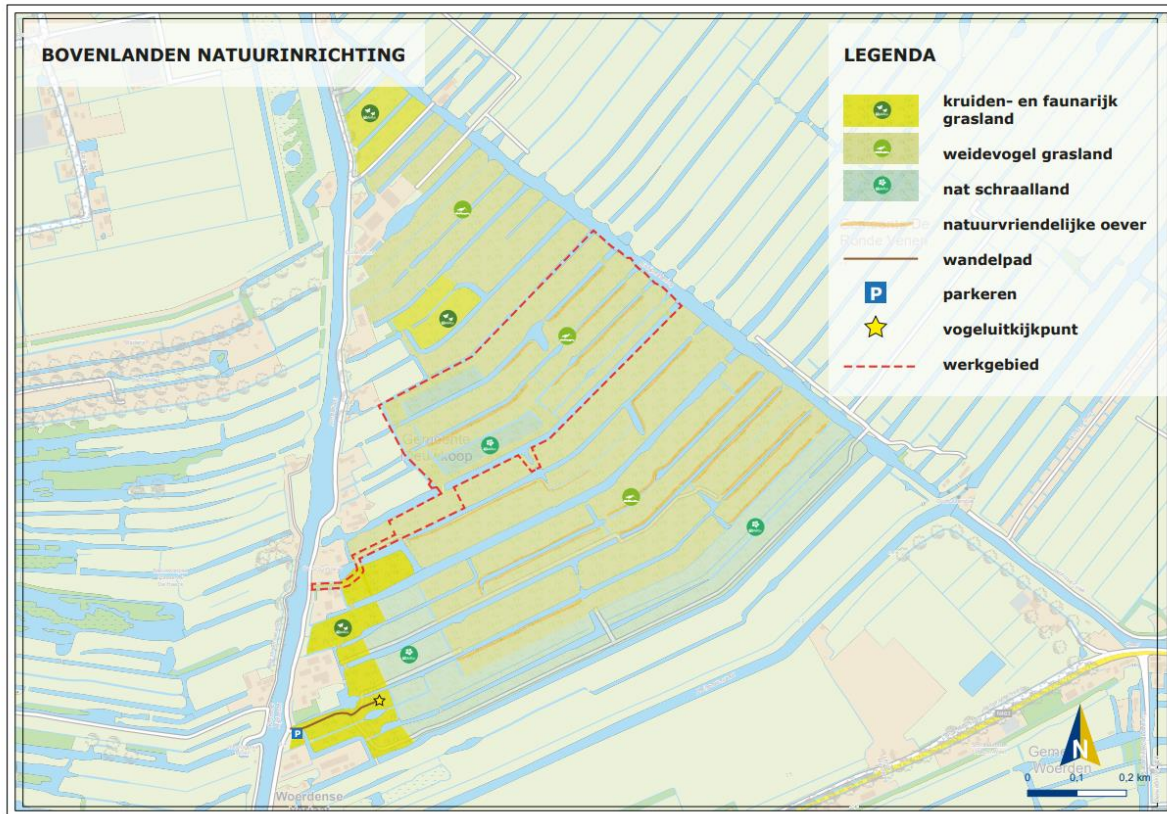
2 Doelstelling partiële herziening peilbesluit

Deze partiële peilwijziging zorgt voor het vastleggen van de peilen in het peilbesluit Groot Wilnis-Vinkeveen Zuid, Groot en klein Oud-Aa en hoogwaterzones Amstelkade.

Deze natuurinrichting vraagt om een passend peil in het middengebied, het noordelijk deel van het plangebied (met groen aangegeven op Figuur 1), daarnaast zal in deze partiële herziening ook de reeds vergunde peilen in het zuidelijk deel opgenomen worden (met rood aangegeven op Figuur 1). De huidige vergunning voor de peilafwijking in het zuidelijk deel kan dan vervallen. De gewenste peilwijziging kan niet met een vergunning afgegeven worden omdat het totale gebied groter dan 25 hectare is, daarom is deze partiële herziening nodig.

3 Inrichtingsplan Bovenlanden

Natuurmonumenten heeft een inrichtingsplan voor de Bovenlanden gemaakt, deze is geaccordeerd door de stuurgroep Veenweide Gouwe Wiericke. De beoogde beheertypen voor natuur zijn aangegeven op de kaart in Figuur 2. Het zuidelijk gebied is al ingericht, het middengebied (aangegeven in de figuur met de stippellijn) wordt nu ingericht met de beheertypen 'vochtig weidevogelgrasland' en 'nat schraalland'. Om dit te kunnen realiseren zijn er aanpassingen in de watersysteem inrichting en het peil vereist in het middengebied. Dit is noodzakelijk voor zowel het vochtig weidevogelgrasland als het nat schraalland. Meer informatie over het inrichtingsplan van de Bovenlanden is te vinden op de projectwebsite <https://veenweidengouwewiericke.nl/projecten/bovenlanden>.

Figuur 2 Natuurinrichting Bovenlanden, het middengebied is aangegeven met gestippelde lijn (bron: <https://veenweidengouwewiericke.nl/projecten/bovenlanden>)

4 Peilbesluit

In het gebied geldt het peilbesluit Groot Wilnis-Vinkeveen Zuid, Groot en klein Oud-Aa en hoogwaterzones Amstelkade. Het plangebied ligt in peilvak 2510-14, met een flexibel winterpeil -2,3 NAP/-2,2 m NAP en zomerpeil -2,2 m NAP.

In de nieuwe situatie wordt een extra peilvak toegevoegd, 2510-15, zoals ook te zien op de kaart behorende bij het peilbesluit (IB20210082). Het peil van 2510-15 wordt flexibel peil -2,3 NAP/-2,1 m NAP.

Het watersysteem rondom Amstelkade 30 ligt in de huidige situatie in peilvak 2510-14. In de nieuwe situatie wordt dit bij de hoogwaterzone getrokken (peilvak 2512-1) en wijzigt het peil daar van een flexibel winterpeil -2,3 NAP/-2,2 m NAP en zomerpeil -2,2 m NAP naar een vast peil van -2,15 m NAP.

4.1 Uitgangspunten

Voor deze partiële herziening gelden de volgende uitgangspunten;

- De uitgangspunten van het peilbesluit van 2018 blijven gelijk met uitzondering van enkele peilen en peilgrenzen.
- Een beschrijving van het gehele peilgebied is te vinden in het peilbesluit, in deze toelichting wordt enkel ingegaan op de wijzigingen bij de Bovenlanden.

5 Waterhuishoudkundige situatie

Het middengebied krijgt hetzelfde waterpeil als de zuidelijker gelegen gronden, waar al eerder een peilafwijking voor is vergund. Beide gebieden worden aan elkaar gekoppeld. De peilwijziging wordt gerealiseerd door het

plaatsen van enkele dammen om de verbinding met de omliggende watergangen af te sluiten. Een reeds bestaande duiker tussen het Midden Gebied en het zuidelijke deel wordt daarnaast weer open gemaakt om water door te laten.

Het vigerende peil voor het gebied aangegeven op Figuur 1 wijzigt van flexibel winterpeil -2,3 NAP/-2,2 m NAP en zomerpeil -2,2 m NAP, naar flexibel peil -2,3 NAP/-2,1 m NAP. Dit nieuwe peilregime lijkt sterk op het huidige peil in het zuidelijk deel van de Bovenlanden, waar de peilafwijking met een watervergunning in 2011 al is vastgelegd op eigendom van Natuurmonumenten. In deze watervergunning zijn vaste peilen vastgelegd, in deze partiële herziening worden flexibele peilen opgenomen omdat dit in de praktijk ook zo beheerd wordt in het gebied.

Voor de natuurdoelstelling van het gebied is het wenselijk dat er flexibel met het waterpeil kan worden omgegaan, al naar gelang de weersomstandigheden en de fase waarin de weidevogels zich bevinden (opvetten, broeden, jongen grootbrengen). Bij voorkeur daalt het waterpeil, na het vertrekken van de weidevogels, langzaam (meegaat in de verdamping) in het voorjaar, en wordt dit niet in één keer plots verlaagd naar een vast peil. Daarom wordt een flexibel peil ingesteld in het gebied.

In een aparte watervergunning, die al is aangevraagd, worden de kunstwerken en watersysteeminrichting die nodig zijn voor de peilwijziging, weergegeven. Deze kunstwerken en inrichting zijn ook terug te vinden in het DO Bovenlanden, op te vragen via de projectwebsite. De kunstwerken en wijzigingen aan het watersysteem in het zuidelijk deel zijn vastgelegd in de watervergunning die in 2011 is afgegeven.

Omdat het perceel nabij Amstelkade 30 door het nieuwe peilvak 2010-15 afgesneden wordt van het peilvak 2010-14, is hier ook een wijziging van het peil nodig. Het watersysteem rond dit perceel wordt daarom aangesloten op het peilvak 2512-1, de hoogwaterzone.

6 Communicatie omgeving

Dit voorstel is in samenwerking met Natuurmonumenten opgesteld. Natuurmonumenten en programmabureau Gouwe Wiericke stemmen af met de omgeving van het plan. De herinrichting van het gebied is in de nieuwsbrief van Veenweiden Gouwe Wiericke toegelicht. Ook is er vanuit dit programma een inloopavond geweest op 13 juli 2021. De omgeving zal ook via deze kanalen op de hoogte worden gehouden over de procedure van deze partiële herziening.

Natuurmonumenten heeft daarnaast overlegd met de bewoners van Amstelkade 30 (op locatie van het gewijzigde peilgebied 2512-1), dat naast het natuurgebied gelegen is. Deze bewoner is schriftelijk akkoord gegaan met de vereiste peilwijziging en de aanpassingen aan het watersysteem nabij zijn perceel.

7 Belangenafweging

Omdat de partiële herziening alleen voor het middengebied, dat volledig in eigendom is van Natuurmonumenten, een peilwijziging betekent, en deze peilwijziging al in 2012 is uitgevoerd voor het zuidelijke deel, zijn er weinig effecten te verwachten op de omgeving. Onderstaande belangen zijn afgewogen bij deze partiële peilwijziging;

- Biodiversiteit (Schoon water voor mens en milieu); Dit plan draagt bij aan de bestuurlijke ambitie om de biodiversiteit te versterken. In het coalitieakkoord 'Waterbetrokken' is de volgende tekst opgenomen: Wanneer zich kansen voor nieuwe natuurontwikkeling voordoen, levert AGV vanuit waterbeheer actief een bijdrage aan planvorming en implementatie.
- Samenwerking met de omgeving; Dit plan tot stand gekomen door een samenwerking met Natuurmonumenten, waarmee het bijdraagt aan de ambitie samenwerken met de omgeving.
- Een robuust watersysteem; Door het Middengebied te koppelen aan het zuidelijker gelegen gebied wordt een robuuster watersysteem gecreëerd.
- Tegengaan van bodemdaling; De peilverhoging kan daarnaast helpen in het tegengaan van bodemdaling door veenoxidatie.
- Nabijgelegen bebouwing; het peil in de nabijgelegen hoogwaterzone is -2,15 m NAP. De verhoging met tien centimeter tot -2,1 m NAP, is dus slecht 5 cm hoger dan het peil in de hoogwaterzone. Bovendien is

het winterpeil in het zuidelijk deel al jarenlang op -2,15 m NAP ingesteld. Daarnaast is met de eigenaren van Amstelkade 30 (naast het Middengebied) is akkoord over de peilwijziging naar -2,15 m NAP.

- Peilbeheer; het peilbeheer en beheer van de kunstwerken zal door Natuurmonumenten uitgevoerd worden. Natuurmonumenten beheert het peil ook in het eerder vergunde zuidelijk deel van de Bovenlanden. Eventuele problemen met het peilbeheer kunnen leiden tot problemen in het gebied zelf, maar niet tot problemen in het omliggende watersysteem. Het peilverschil tussen het gebied en het omliggende watersysteem is klein, daarom is het risico laag. Ook is dit gebied geen onderbemaling, maar gaat het slechts om het vasthouden van regenwater.
- Waterkwaliteit; de peilverhoging van 10 cm zal leiden tot minder zuurstof in de bodem, dat leidt tot minder baggervorming. Een hoger peil in de zomer kan daarnaast ook leiden tot een tijdelijke toename van de mobilisatie van nutriënten door het uitvallen van de ijzerval, dit is tijdelijk, en door het gebrek aan ijzer, gering van omvang. Totaal leidt de peilverhoging daarmee tot een afname van uitspoeling van nutriënten, wat positief is voor de waterkwaliteit. Voor het zuidelijk deel van het gebied is een analyse uitgevoerd naar de verwachte effecten op de waterkwaliteit; 'Analyse kwaliteitsontwikkeling oppervlaktewater in verlengde aanvoerweg Bovenlanden Kromme Mijdrecht, 2017, RHDHV', hieruit blijkt een positief effect op de waterkwaliteit en daarmee positief voor waterplanten en ecologie. Voor de plannen in het middengebied, wat de belangrijkste wijziging is in dit peilbesluit, zijn dezelfde resultaten te verwachten.

8 Grondpositie, kaders & procedures

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kaders zoals de Waterwet, structuurvisies, grondpositie en procedures zoals vergunningen.

8.1 Eerdere besluitvorming

Op 15 november 2018 heeft het algemeen bestuur het peilbesluit Groot Wilnis-Vinkeveen Zuid, Groot en klein Oud-Aa en hoogwaterzones Amstelkade vastgesteld (BBV18.0412).

In 2011 is de watervergunning afgegeven voor de inrichting en peilafwijking van het zuidelijk deel van de Bovenlanden (DLG-kenmerken 2011.019852 en 2011.019855).

8.2 Legger

Waterstaatswerken worden vastgelegd in de legger, met de exacte ligging en onderhoudsverplichtingen. Er is voor de uitvoering van de peilwijziging een wijziging in de legger nodig, echter wordt deze in een separate watervergunning geregeld.

8.3 Grondeigendom

Alle gronden waar de peilwijziging plaatsvindt (Peilgebied 2010-15) zijn in eigendom van Natuurmonumenten. Het grondeigendom van de wijziging in het peilgebied 2512-1 is in handen van een particulier. Er is schriftelijk akkoord van de eigenaar voor deze peilwijziging.

8.4 Borgen onderhoudsverplichtingen

Het beheer van het nieuwe waterpeil en de bijbehorende kunstwerken wordt uitgevoerd door Natuurmonumenten. Formeel is het waterschap verantwoordelijk voor het peilbeheer, maar in de praktijk zal dit worden uitgevoerd door Natuurmonumenten. Afspraken over beheer en onderhoud, ook op lange termijn, zullen schriftelijk worden vastgelegd in een overeenkomst.